

Jelenségnaptár

2004. április (JD 2 453 097–2 453 126)

A hollyók láthatósága

Merkúr. A hónap első felében még megfigyelhető az esti égbolton, a nyugati látóhatár közelében. Ezután láthatósága gyorsan romlik. 17-én kerül alsó együttállásba a Nappal.

Vénusz. Az esti égbolt legfeltűnőbb égitestje. A hó nagy részében négy órával nyugszik a Nap után. Fényessége $-4^m,4$ -ról $-4^m,5$ -ra növekszik, fázisa 0,5-ről 0,3-ra csökken.

Mars. Az esti órákban látható Taurusban. Éjfél előtt egy órával nyugszik. A hónap közepén fényessége $1^m,5$, látszó átmérője $4'',6$, mindkettő csökken.

Jupiter. Az éjszaka nagy részében látható a Leo csillagképben. Kora hajnalban nyugszik, fényessége $-2^m,4$, látszó átmérője $42''$.

Szatumusz. Az éjszaka nagy részében látható a Gemini csillagképben. A hajnali órákban nyugszik. Fényessége $0^m,1$, látszó átmérője $18''$.

Uránusz, Neptunusz. Hajnalban kelnek, helyzetük megfigyelésre még nem kedvező.

A hónap Messier-objektumai:

Messier-maraton

Március vége az év legkedvezőbb szakasza arra, hogy csaknem mind a 110 Messier-objektumot egyetlen éjszakán keressük fel. Ezért mostani ajánlatunkban nem egyedi objektumot javaslunk, hanem az egész listát, és ennek az igen izgalmas észlelésnek pár trükkjét ismertetjük. Az észlelés szűrőketkor kezdődik, és szelni kell, mert az esti objektumok hiánytalan megpillantása sem kis feladat! A szokásos sorrend: M77, 74, 33, 31, 32, 110, 52, 103..., ezt Magyarországról már többen sikeresen észlelték. Az éjszaka további része nyugodtan telik, és valójában szigorú szkepticizmusra sincs szükség. Melegedésre is van idő, hajnalban kell legközelebb

Holdfázisok

05. 11:03 UT	telehold
12. 03:46 UT	utolsó negyed
19. 13:21 UT	újhold
27. 27:32 UT	első negyed

Mira és SRA maximumok

Csillag	Max.	Térkép
02. R Ari	8,2	VA 10
06. T And	8,5	VA 10
06. V And	9,5	VA 10
06. Z Oph	8,1	VA 4
08. Y Cep	9,6	
08. R Cas	7,0	VA 5
09. V Leo	9,1	VA 8
12. Z Vir	10,4	
13. R CMi	8,0	VA 13
13. V Oph	7,5	VA 8
14. TU Cyg	9,4	VA 5
14. S Aql	8,9	VA 8
15. S Boo	8,4	VA 3
16. RR Cep	10,2	
16. V Dra	9,9	VA 4
23. TY Cyg	9,5	VA 10
24. W Cas	8,8	VA 3
25. V Tau	9,2	VA 15
28. R Per	8,7	VA 8
30. RZ Sco	8,8	
30. U Her	7,5	VA 11

Mély-ég ajánlat

A γ Vir környéke

Beküldési határidő: április 6.

Az M106 vidéke (CVn–UMA)

Beküldési határidő: május 6.

sietni és esetleg magaslatra vonulni, hogy a hajnali objektumokból minél többet elcsípjünk a szürkületben.

A szokásos észlelés ennyiből áll, az objektumok mellé csak megpillantásuk időpontját kell feljegyezni. Az ideig maraton közben meg lehet próbálni az összes bolygót is megkeresni; a Merkúr 30 ón lesz 19 fokos kitérésben, az Uránusz csak április 16-a után, a Neptunusz március 25-e után lesz 50 fokosnál nagyobb elongációban, a többi bolygó láthatósága kedvező.

De érdekes lenne kipróbálni azt is, hogy a 110 objektumot elérő Bill Ferris arizonai listája magyarországi szélességről használható-e. Ennek lényege, hogy már a korai szürkületben megkezdjük a keresést, mégpedig a fényes és magasán lévő objektumokkal (M45,42,43,103,52,76,34,31,32,110,33,74,77,...), ilyen listával még nincs illhoni megfigyelésünk. Várjuk az észlelők beszámolóit a Messier Klubhoz!

Szabó M. Gyula

Meteoros ajánlat

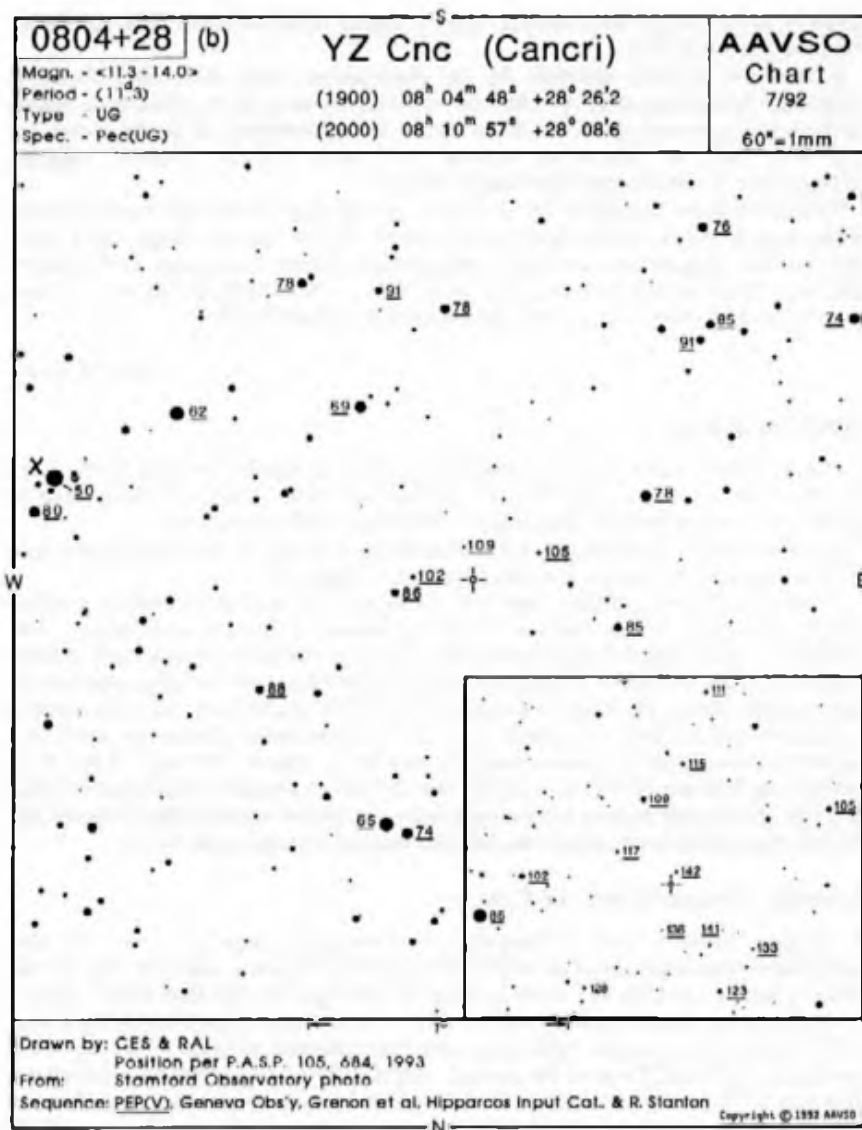
A rádiós észlelők számára két raj ajánlható: az egyik az Áprilisi Piscidák április 20-én 02:00 UT-kor, a másik a delta Piscidák április 24-én 02:00 UT-kor. Mindkét rajnál az utóbbi évek rádiós megfigyelései alapján találták ezt a két maximumot.

Vizuális észlelők számára júniusig gyakorlatilag csak két raj lesz holdmentes égen látható. Az egyik az Áprilisi Lyridák, a másik a Pi Puppidák.

A Lyridák aktivitási időszaka április 16–25. között van. Maximuma ebben az évben április 22-én 04:10 UT-kor várható. A ZHR általában 18 körül van, de néha – mint 1982-ben – rövid ideig 90 fölé is emelkedhet. Audrius Dubietis és Rainer Arlt az 1988–2000-es időszak észleléseit felhasználva újradefiniálta a maximum időpontját. Ez ebben az évben április 21, 20:20 UT és április 22, 7:20 UT között lehet. A legvalószínűbb a fentebb közölt időpont. Régebben rövid, éles maximummal jellemezték a rajt, de a legutóbbi feldolgozás kimutatta, hogy ez rendkívül változó. 1993-ban 14,8 órán át tartott, míg 2000-ben 61,7 óráig. A középérték 32,1 óra. A Lyridák maximumának erősségét és időtartamát nagyon nehéz megjósolni. Az elmúlt évszázadban többször előfordult rövid időtartamú maximum halvány rajtagok tömege miatt. (GyL)

A hónap változócsillaga: YZ Cancri

A magyar észlelők által méltánytalanul elhanyagolt törpe növa az YZ Cnc (szakcsoportunk adatbankjában közel 1300 észlelés található a csillagról, ám ezt alig néhány észlelő „követte el”, nekik is azonban csak igen kis hányada hszél magyarul...). Pedig az ekliptikai elhelyezkedést kivéve semmi ok a változó elhanyagolására, sőt! A téli tavaszi égi egyik leglátványosabb fényváltozású csillagáról van szó, minimumában $14^m,0$ – $14^m,5$ között fényességű, míg alig 10–12 naponként (!) bekövetkező kitérései $10^m,5$ és $12^m,0$ között bárhol tetőzhetnek. Ennek megfelelően egy 10 cm-es távcsővel szűk kéthetente elkaphatjuk egy-egy maximumát, ugyanakkor egy 20–25 cm-es műszerrel végigkövethetjük teljes változásait. Mellékelt térképünk az AAVSO b és d térképein alapul, a kislebontású térkép bal szélén az 5^m -s χ Cnc látszik. Azonosítását megkönnyíti, hogy szinte pontosan a τ Gem– β Gem (Pollux) irányba esik, kb. ugyanolyan messze Polluxtól, mint amilyen messze a τ Gem található. (Ksl)

Felhívjuk tagjaink és az érdeklődők figyelmét, hogy a Szakkönyvtáruházhban is
 kaphatók az MCSE kiadványai (Csillagászati évkönyveink, a Meteor friss számai,
 évkönyvek, Amatőrcsillagászok kézikönyve stb.).
A Szakkönyvtáruház címe: Budapest VI. ker., Nagymező u. 43.

A telehold 2003. december 8-án. Ladányi Tamás felvétele 80/1200-as refraktorral és Canon EOS 300D fényképezőgéppel készült